

Tragiek en luchtigheid wisselen elkaar af bij verhalenverteller Niek Bremen uit Sittard

Vandaag om 10:18 door Rob Cobben

Niek Bremen bij het pand in de Sittardse Putstraat waar de familie Wolff heeft gewoond. Afbeelding: Peter Schols

Mensen zijn fascinerend, vindt de Sittardse schrijver Niek Bremen. In zijn nieuwe boek - de verhalenbundel 'Wat ons raakt' - toont hij zich een scherp observator en beschrijft hij uiteenlopende personen in al hun kwetsbaarheid. Belangrijkste ingrediënt van de bundel: de kroniek van de joodse familie Wolff.

Eigenlijk had hij een roman willen schrijven, vertelt Niek Bremen. Zijn tweede, na het succesvolle debuut *Bang voor de Liefde*, dat twee jaar geleden verscheen bij uitgeverij In de Knipscheer.

In die roman zou de Tweede Wereldoorlog opnieuw nadrukkelijk aanwezig zijn, Bremen heeft daar nu eenmaal veel interesse voor. Het onderwerp: de joodse familie Wolff. Vader Max, moeder Carolina en dochter Dini woonden in de Sittardse Putstraat, moesten onderduiken, werden verraden en kwamen in 1944 om het leven in Auschwitz.

Het zat al jaren in zijn hoofd, vertelt Bremen. Iedere keer als hij als stadsgids een groep toeristen rondleidde door het historische centrum van Sittard, stond hij even stil voor het pand Putstraat 50. En wees hij z'n groep op de *Stolpersteine* (herdenkingsstenen bij huizen waar Joden hebben gewoond die door de nazi's zijn vermoord), die voor de deur liggen. Hij werd steeds nieuwsgieriger. Vroeg zich af

hoe de levens van vader, moeder en dochter Wolff eruit gezien hebben en wat hen precies is overkomen.

Zelfbescherming

Uiteindelijk dook Bremen in het Sittardse stadsarchief. Ook speurde hij een getuige op, die veel over de familie kon vertellen. Maar van het plan om een roman over het gezin Wolff te schrijven, is hij tijdens de onderzoeksfase afgestapt. Uit zelfbescherming, zegt hij.

„Hoe meer ik over de familie te weten kwam, des te somberder ik werd. De gedachte dat ik lange tijd bezig zou moeten zijn met het schrijven van deze trieste geschiedenis, viel me zwaar. Ik heb besloten om me te beperken tot zo'n tachtig bladzijden. En die aan te vullen met losse verhalen, die wat minder heftig zijn.”

Feiten en fictie

Het verhaal over de Joodse familie is deels gebaseerd op ware feiten en deels fictie. Bremen kruipt in de huid van dochter Dini en probeert zich in te denken hoe zij de oorlogsjaren heeft beleefd. Hij kijkt door de ogen van de jonge Sittardse - ze is 17 als de oorlog begint - en geeft haar een stem. Hij beschrijft wat Dini gedacht zou kunnen hebben toen Nederland bezet werd door de Duitsers en zij met vader en moeder moest onderduiken.

Eerst bij een tante en later in Oirsbeek waar het gezin samen met andere Joden onderdak kreeg in het huis van gemeentesecretaris Gerard Fleischeuer. In november 1943 werden ze verraden. Ruim twee maanden later volgde het transport naar Auschwitz. Daar vonden ze allen de dood. Gerard Fleischeuer stierf in Dachau.

[Zie ook: De verhalen komen bijna vanzelf bij Niek Bremen](#)

Glimlach

Tragisch, bedrukkend, benauwend; het zijn zomaar wat woorden die door je hoofd flitsen bij het lezen van de aangrijpende geschiedenis van de Joodse familie uit Sittard. De somberte maakt echter verderop in de bundel plaats voor een glimlach. Bremen toont zich een scherp observator en beschrijft uiteenlopende personages in al hun tekortkomingen en kwetsbaarheid.

En hij schrijft ook over zichzelf. Over hoe hij als tiener ging studeren in Nijmegen, daar ontspoorde en vervolgens op wonderbaarlijke wijze een baan wist te bemachtigen bij de Oranje-Nassau Mijnen in Heerlen. Ook dat werd geen succes. Hij beschrijft die episode uit zijn leven met veel zelfspot en humor. „Als je gaat inzoomen op de rafelrandjes van serieuze gebeurtenissen, krijg je vanzelf een glimlach op je gezicht. Ik hou van humor en kan van bijna alles het lachwekkende inzien”, zegt de schrijver.

Hürtgenwald

Inmiddels is hij alweer bezig aan nieuw project voor de Haarlemse uitgeverij, vertelt Bremen. Een novelle gaat dat worden. Het verhaal speelt, niet geheel verrassend, opnieuw in de Tweede Wereldoorlog. De schrijver zoomt in op jonge soldaten die in de herfst en de winter van 1944-'45 betrokken waren bij de slag om Hürtgenwald in de Duitse Eifel.

Bij die gevechten in het onherbergzame bosgebied ten zuidoosten van Aken sneuvelden duizenden Amerikaanse en Duitse militairen. Onvoorstelbare aantallen, zegt Bremen. „Het wordt niet zozeer een verhaal over de slag, maar meer over de jonge jongens die er moesten vechten. Een verhaal ook over

goed en kwaad. Wat is goed en wat is kwaad? En heb je eigenlijk wel een keuze om daartussen te kiezen als je naar het front gestuurd wordt...?"

'Wat ons raakt' door Niek Bremen. Uitgeverij In de Knipscheer, 246 blz., € 19,50